

Gaten in de schoolhaag

Elke vertrekt op herfstvakantie. Haar ouders vroegen of ze vrijdag al van school mocht wegblijven. En Thomas is ziek. Hoe volgt de school afwezigheden op? Het secundair begon. Vanaf dit schooljaar past ook de lagere school nieuwe regels toe.

Zoals elke morgen tekent Juf Katrien van de zesde klas de afwezigheden op. Ze gaat de lijst af. «Simon?» «Hij zal zich weer verslapen hebben.» Thomas is al een week afwezig. Zwarte griep. «Sofie?» Van haar geen nieuws. Ze is al meer keren zomaar van school weggebleven. «Zou er thuis iets schelen», vraagt de juf zich af. Terwijl haagschool houden een uitstervende uitdrukking is, nemen spijbelen en schoolverzuim zeker niet af. 'Problematische afwezigheden' verstoren de lessen, het schoolleven en vooral de schoolloopbaan van leerlingen. Midden 1999 voerde een rondzendbrief nieuwe regels in voor secundaire scholen. Vandaag passen ook basisscholen die toe. «Ons experiment met controle van de leerplicht wijst uit dat je schoolverzuim het best al vanaf de lagere school voorkomt», zegt projectbegeleider Katty Houssiau van het departement Onderwijs. «Leerlingen die in de eerste graad secundair spijbelen – dubbel zoveel in de B- als in de A-stroom – deden dat meestal ook in de lagere school. Vaak is er kansarmoede op de achtergrond. Zo lopen ze almaar meer leerachterstand op. Het belangrijkste middel hiertegen is een open gesprek over afwezige leerlingen tussen scholen, CLB's, ouders en de leerlingen zelf. Scholen bestraffen door de subsidie te schrappen voor een leerling die vijf dagen zonder doktersattest afwezig is en de leerling zijn diploma of getuigschrift bovendien afpakken, dat alles moet verleden tijd zijn.»

Doktersattesten

In het zesde leerjaar van de secundaire school noteert de leerkracht van het eerste uur ook de afwezigheden. «Dries?» «Waarschijnlijk zich weer verslapen, meneer.» «Anne, jij was drie dagen afwezig. Waar is je doktersattest?» «Hier is een briefje van mijn ouders. Code Z volstaat, meneer, niet code D.» «Na drie jaar werken met nieuwe regels zien we in de secundaire scholen voor de meeste aandachtspunten veel vooruitgang», zegt Rita Van Durme (departement Onderwijs). «Scholen en CLB's kunnen wel nog beter samenwerken. Ook zijn scholen te terughoudend om zich uit te spreken over doktersattesten waarin met de data of de naam van de patiënt is geprutst. Ze blijven van afwezige leerlingen lang na datum doktersattesten vragen, hoewel ze door hebben dat het om een ongewettigde en problematische afwezigheid gaat. Wij werken als departement Onderwijs intussen verder samen met het departement Welzijn om de jeugdhulp te verbeteren zodat jongeren niet op een lange wachtlijst komen te staan.»

Gaten dichten

Sofie die af en toe zomaar van school wegblijft. Dries die zich verslaapt en als meerderjarige zijn eigen briefjes ondertekent. Vroeger op reis vertrekken zoals Elke... De rondzendbrieven vragen dat scholen zich voor elke problematische afwezige inspannen, ook al verzuimt de leerling *maar* een halve dag school. Directie en team volgen systematisch, gecoördineerd en bewust op wie aan- en afwezig is: afspraken opnemen in het schoolreglement, contact opnemen met ouders van afwezigen... Om extra planlast te vermijden, moeten scholen geen schriftelijk dossier bijhouden zolang de leerling met problemen niet langer dan tien halve schooldagen spijbelt. Van zodra dat wel het geval is, meldt de school dit aan het CLB. Leerplichtbegeleiding zit in het verplichte aanbod van de CLB's. Samen ondernemen ze actie om de leerling minder afwezig te laten zijn. Ze zoeken wat zijn probleem is en hoe hij het kan oplossen en waar zij daarbij kunnen helpen. School en CLB houden dan in hun leerlingendossiers verslag bij van hoe ze de leerling begeleiden en de gaten in de schoolhaag dichten.

Vier dagen, dokter vragen

Wanneer is een leerplichtig kind gewettigd afwezig? Anne in ons voorbeeld was drie schooldagen ziek en geeft een briefje van haar ouders af. (Code Z, van ziek.) Dat is oké als het de eerste, tweede, derde of vierde keer dit schooljaar was. Een medisch attest voor een halve dag tot drie dagen ziekte mag altijd, maar vanaf de vijfde keer en tijdens examens moet het. (Code D, van dokter.) Een (tand)arts moet ook een attest schrijven elke keer als een leerling door ziekte of behandeling meer dan drie schooldagen na elkaar afwezig is. Voor chronische aandoeningen die geregeld opflakkeren, volstaat een briefje van de ouders bovenop een eenmalig medisch attest. Een overlijden, begrafenis of huwelijk van iemand die onder hetzelfde dak woont of een bloed- of aanverwant tot en met de tweede graad zijn geldige redenen, van rechtswege (code R). Hetzelfde geldt bij een familieraad of bij overmacht: omdat de school bijvoorbeeld bij overstrooming of een staking met het openbaar vervoer onbereikbaar is. Er zijn nu ook extra verlofdagen voor islamieten en joden, zodat ze een feestdag van hun godsdienst kunnen beleven. Ze moeten wel zo snel mogelijk een officieel document of een schriftelijke verklaring aan de school bezorgen. De directeur kan soms toestemming geven om afwezig te zijn, zodat een leerling een culturele of sportieve manifestatie kan bijwonen (code S). ■

In de Saint-Exupéry-school in Marseille leest leerkracht Antoine met zijn optische pen de streepjescodes van Amélie, Naïma en Thomas in. Doet u dat ook?

*edulex.vlaanderen.be/fulldoc.html?docid=13260 en 13281 De rondzendbrieven voor basis- en secundaire scholen
Nog niet duidelijk? Chama Rhellam (basisonderwijs) - tel. 02 553 92 32 - chama.rhellam@ond.vlaanderen.be - Rita Van Durme (secundair onderwijs) - tel. 03 553 87 18 - rita.vandurme@ond.vlaanderen.be*